

ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БІЗНЕС-ПРОЕКТУ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

FUNDAMENTALS OF INVESTMENT SECURITY BUSINESS PROJECT DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURIAL ACTIVITIES

УДК 330.322.01

DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.2-31>**Світлична А.В.**

к.е.н., доцент,
доцент кафедри підприємництва
і права,
Полтавський державний аграрний
університет

Яснолоб І.О.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри підприємництва
і права,
Полтавський державний аграрний
університет

Бондаренко Я.І.

здобувач ступені вищої освіти "Магістр",
Полтавський державний аграрний
університет

Svitlychna Alla

Poltava State Agrarian University

YasnoIob Ilona

Poltava State Agrarian University

Yaroslav Bondarenko

Poltava State Agrarian University

Постановка проблеми. Успішне функціонування і розвиток вітчизняних підприємств, в умовах невизначеності та ризику, неможливі без інноваційних трансформацій, які відбуваються за рахунок інвестицій. Очевидно, що економічне зростання за обмеженості ресурсів можна досягти лише завдяки масштабним інвестиційним процесам. В умовах сьогодення актуалізуються питання визначення вартості капіталу під час фінансування інвестиційних проєктів, застосування методичного інструментарію оцінки ефективності інвестування, вибору форм і методів аналізу ефективності інвестиційних проєктів, їх ранжування з урахуванням задекларованих цілей тощо [7, с. 5]. Позаяк суттєвий вплив на ефективність діяльності суб'єкта господарювання здійснюють фінансові інвестиції, актуальне питання щодо визначення особливостей оцінювання ефективності їх реалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти проблем фінансування інвестиційних проєктів піднімали багато фахівців, зокрема

У статті проаналізовано сутність поняття «інвестиційний проєкт». Охарактеризовано його як план, замисел, програму дій, конкретне завдання та визначено, що у будь-якому випадку він орієнтований на майбутні результати. Зазначено, що замовником інвестиційного проєкту є суб'єкт інвестиційної діяльності (фізична особа або юридична), який має фінансові кошти і за вимогою підрядчиків надає поручительство про власну платоспроможність: держава, відомство, міністерство, корпорація, асоціація, об'єднання, підприємство, установа чи приватна особа. Поділено джерела фінансування інноваційних проєктів на зовнішні, внутрішні та змішані. Відмічено, що важливе значення для фінансування інвестиційних проєктів, зокрема високотехнологічних, має венчурне фінансування. Інвестиційна діяльність держави виступає певним каталізатором, який сприяє притоку інвестиційних коштів із інших джерел, зокрема, стимулюючи розвиток економіки. Згідно зарубіжного досвіду, фінансування за рахунок бюджетів було ключовим чинником структурних перетворень економіки Китаю, США, Індії, але у економічно розвинених європейських країнах бюджетні кошти залишилися одними із найважливіших важелів структурних змін у економіці.

Ключові слова: інвестиційне забезпечення, інвестиційна діяльність, бізнес-проєкт, джерела фінансування, замовник інвестиційного проєкту.

The article analyzes the essence of the concept of "investment project". It is characterized as a plan, a plan, a program of actions, a specific task, and it is determined that in any case it is oriented towards future results. It is noted that the customer of the investment project is the subject of investment activity (individual or legal entity), which has financial means and, at the request of the contractors, provides a guarantee of its own solvency: the state, department, ministry, corporation, association, enterprise, institution or a private person. Funding sources for innovative projects are divided into external, internal and mixed. The mixed nature of investment tax credits is based on the fact that, on the one hand, enterprises use their own profits as internal sources of financing, and on the other hand, the amount of tax credits received is an unpaid tax, so it can be considered as a subsidy to enterprises from the budget. It was noted that venture financing is important for financing investment projects, particularly high-tech projects. Venture financing is important for financing investment projects, particularly high-tech projects. About 50 venture funds have been created in Ukraine, but not all of them have the characteristics of classic venture funds. The purpose of creating venture capital funds in the West is to finance risky investment projects using tax advantages. Ukrainians, on the other hand, often use venture financing to finance traditional processes. One of the main problems of domestic venture financing is the lack of opportunities to generate sufficient amounts of financial resources. The state's investment activity acts as a certain catalyst, which promotes the inflow of investment funds from other sources, in particular, stimulating the development of the economy. According to foreign experience, budget financing was a key factor in the structural transformations of the economies of China, the United States, and India, but in economically developed European countries, budget funds remained one of the most important levers of structural changes in the economy.

Key words: investment security, investment activity, business project, sources of financing, customer of the investment project.

Бакаєв Л. О., Безп'ята І. В., Вітлінський В. В., Макаренко В. О., Герасименко О. В., Карпінський Б. А., Карпов В. А., Стефанович Є. А., Федоренко В. Г., Щукін Б. М. та ін. Незважаючи на всебічність досліджень в галузі інвестиційного забезпечення бізнес-проєкту розвитку суб'єктів підприємницької діяльності, усе ще існує необхідність уточнення поняття «інвестиційний проєкт».

Постановка завдання. Проаналізувати основи інвестиційного забезпечення бізнес-проєкту розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Незважаючи на частоту вживання у науково-практичному обігу терміну «інвестиційний проєкт», підходи до його визначення є неоднозначними, крім того, в Законі України «Про інвестиційну діяльність» [10] тлумачення даного терміну не наводиться. Основні підходи щодо визначення сутності поняття «інвестиційний проєкт» наведені у табл. 1.

Інвестиційний проєкт Стефанович Є. А. узагальнює як план, замисел, програму дій, конкретне

Тлумачення сутності поняття «інвестиційний проект»

Автор	Тлумачення
Вікіпедія [5]	Сукупність поєднаних у одне ціле намірів та практичних дій із метою здійснення інвестиційних вкладень, із метою забезпечення визначених конкретних економічних, фінансових, виробничих та соціальних заходів із метою отримання прибутку
В. Федоренко [14]	Викладення цілей і особливостей конкретного інвестування та обґрунтування їх доцільності
В. Вітлінський, В. Макаренко [2, с. 63]	План або програма заходів, що пов'язані зі здійсненням капітальних вкладень з метою наступного повернення коштів та отримання прибутку
В. Онищенко [8]	Комплексний план заходів, що направлені на створення нового чи модернізацію діючого виробництва товарів та послуг із метою досягнення стратегічних цілей підприємства, отримання економічного та соціального ефекту
Б. Карпінський, О. Герасименко [3, с. 52]	Документ, що містить необхідні розрахунки і обґрунтування, які підтверджують доцільність здійснення інвестиційної діяльності із метою запровадження досягнень науково-технічного прогресу в виробничу та соціальну сфери
Б. Щукін [15, с. 5]	Згідно із першим аспектом інвестиційний проект – це спеціальна підготовлена документація із максимально повним описом та обґрунтуванням усіх особливостей майбутнього інвестування. Другий аспект інвестиційного проекту – це комплекс заходів, що здійснює інвестор із метою реалізації власного плану нарощування капіталу

завдання, але в будь-якому випадку він орієнтований на майбутні результати. Із підходів, що наведено в табл. 1 можна зробити висновок, досить часто під інвестиційним проектом розуміють щось масштабніше, ніж лише проект як замисел. Отже, сутність інвестиційного проекту – це комплекс заходів, які в сукупності складають життєвий цикл, кінцева точка якого – реалізація початкового задуму інвесторів [11, с. 8].

З питанням реалізації інвестиційного проекту пов'язано проблему щодо класифікації джерел фінансування інвестиційного проекту. Отже, в теорії і практиці інвестування наявні різноманітні й суперечливі погляди (табл. 2).

Кожен із наведених підходів щодо класифікації джерел фінансування інвестиційних проектів не позбавлено недоліків. Так, в класифікації, що наведена В. Федоренком, наявне таке джерело, як амортизаційний фонд, його на вітчизняних підприємствах не створюють, кошти інвесторів ототожнюються із акціонуванням та відсутні такі джерела фінансування інвестицій, як іноземні інвестиції, гранти тощо. Амортизацію підприємства отримують на поточний рахунок в складі виручки, дані суми можуть бути невеликі та досить часто розпорошені в часі. Фінансування інвестиційних проектів вимагає вкладання конкретної суми коштів у визначений момент часу, отже амортизація може бути не тільки додатковим джерелом співфінансування на певних стадіях життєвого циклу інвестиційних проектів [11, с. 9].

В. Папп, М. Туріяньська використовують традиційні підходи поділу джерел фінансування на залучені, власні й позикові. Але у ринкових умовах чітко провести межу між власними та залученими джерелами формування фінансових ресурсів

достатньо складно. Про власні фінансові ресурси у чистому вигляді можемо вести мову лише відносно одноосібного приватного підприємства, в даному випадку директор та власник співпадають, відповідно в такому випадку підприємством засновувалися коштами однієї особи, яка і є власником отриманого прибутку. Коли мова йде про підприємства інших форм власності, коректніше здійснювати розподіл джерел фінансування на залучені й запозичені, так як і капітал, за рахунок якого створювали підприємство і отриманий прибуток – це власність засновників. Прибуток може бути використано для фінансування інвестиційних проектів лише в тому випадку, коли власник відмовляється від одержання своєї частки прибутку [9].

Використання позикових джерел щодо створення фінансових ресурсів також ускладнене, динаміка довгострокового кредитування України залишається невтішною. Це пов'язано із дефіцитністю ресурсної бази банківських установ, та із високими відсотковими ставками по кредитах з низьким рівнем кредитоспроможності позичальників. Банки також не є зацікавленими в наданні інвестиційних кредитів – високий рівень ризику по них, порівняно з стандартними, нічим не компенсуються. Залучення позикових коштів за допомогою механізму облігаційних позик погіршується обмеженням кола платоспроможних покупців, що потенційно могли би зацікавитися даних способом вкладання грошей [11, с. 10].

Враховуючи особливості розбіжних підходів щодо класифікації джерел фінансування інвестиційних процесів, допускаємо за необхідне розробити розгорнуту їх класифікацію з характеристикою недоліків, переваг та потенційних ризиків (табл. 3). Дуже часто до джерел фінансування

Джерела фінансування інвестиційних проєктів

Автор	Класифікація
І. Бланк [1, с. 142-145]	Внутрішні джерела створення власних інвестиційних ресурсів підприємства, зовнішні джерела створення власних інвестиційних ресурсів підприємства і джерела формування позикових ресурсів підприємств
Закон України «Про інвестиційну діяльність» [10]	1) власні фінансові ресурси інвесторів (амортизаційні відрахування, прибуток, відшкодування збитків від стихійного лиха, аварій, грошові нагромадження та заощадження громадян й юридичних осіб); 2) позичкові фінансові кошти інвесторів (банківські й бюджетні кредити, облігаційні позики); 3) залучені фінансові кошти інвесторів (одержані від продаж акцій, кошти, пайові й інші внески громадян та юридичних осіб); 4) бюджетні інвестиційні асигнування; 5) безоплатні та благодійні внески, підприємств та громадян, пожертви організацій
В. Папп [9, с. 249]	На першому етапі поділяють на державні джерела і ресурси підприємства, на другому етапі у кожній групі виокремлюють власні джерела і запозичені джерела
М. Туріяньська [12]	Залучені, власні, позикові
В. Федоренко [14, с. 24]	Повне самофінансування (амортизаційний фонд, прибуток,), кошти із бюджету, кошти дрібних інвесторів (акціонерів), оренда майна і змішане фінансування, позики

інвестиційних проєктів відносять суми страхових відшкодувань збитків від втраченого майна [12, с. 6]. Даний підхід не можемо вважати коректним, так як страхова сума є відшкодуванням коштів, й навіть якщо вона перебільшує розмір збитків, то дана різниця потрапить до прибутку підприємства, що й характеризує недоцільність виокремлення страхового відшкодування у окреме джерело фінансування інвестиційних проєктів.

В цілому в ринкових умовах господарювання із правової й економічної точок зору спірним є розмежування залучених та власних ресурсів, поширеним є використання змішаного фінансування. Отже, доцільно усі джерела фінансування інвестиційних проєктів розділити на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх віднесемо ті, що генеруються у межах підприємства, а до зовнішніх – такі, що генеруються поза його межами. Фінансування інвестиційних проєктів вітчизняними підприємствами найчастіше відбувається на основі внутрішніх джерел, зокрема прибутку [4].

Фінансування інвестиційних проєктів переважно за рахунок внутрішніх джерел може негативно позначатися на стані основного капіталу, що зношений більш як наполовину через обмеженість його обсягів. Проблеми вітчизняного фінансування інвестиційних проєктів полягають в його прив'язці до єдиного джерела, зокрема в Україні необхідно обов'язково створити передумови щодо розширення можливостей для залучення зовнішніх джерел фінансування інвестиційних проєктів.

Вагоме значення для активізації інвестиційної діяльності України має участь держави в фінансуванні інвестиційних проєктів. На сьогоднішній день частка бюджетного фінансування невелика, що зумовлено дефіцитом фінансових ресурсів, але дана ситуація негативно відображається, в першу

чергу, на розвиток наукової й інноваційної діяльності. Інвестиційна діяльність держави виступає певним каталізатором, що сприяє притоку інвестиційних коштів із інших джерел, зокрема, стимулюючи розвиток економіки. Згідно зарубіжного досвіду, фінансування за рахунок бюджетів було ключовим чинником структурних перетворень економіки Китаю, США, Індії, але у економічно розвинених європейських країнах бюджетні кошти залишилися одними із найвагоміших важелів структурних змін у економіці. Важливу роль відіграє залучення іноземних інвестицій. Але практика засвідчила – іноземний інвестор не зацікавлений в фінансуванні високотехнологічних проєктів, так як це означає вирощування конкурента самому собі. При залученні іноземних інвестицій важливе значення має не лише кількість, але й якість, оскільки іноземні інвестори схильні до інвестування в ті галузі, що дозволяють швидко повернути капітал із прибутком (сфера розваг, роздрібна торгівля, ресторанний бізнес). Іноземні інвестори добре вкладають кошти в ті проєкти, що дозволяють їм отримати доступ до дешевої робочої сили, до сировинних ресурсів, нових ринків збуту, пролонгувати життєвий цикл власної продукції (що може бути уже застаріла). Усе це може створити передумови щодо зниження рівня економічної безпеки держави, отже наряд чи іноземні інвестиції в найближчий час можуть стати вагомим чинником фінансування інвестиційних проєктів [11, с. 12].

Згідно зарубіжного досвіду, протягом останніх 50-ти років в економічно розвинених країнах значну роль відіграло змішане фінансування інвестиційних проєктів. Способи змішаного фінансування можуть включати як класичне поєднання кількох джерел розробки інвестиційних ресурсів, й застосування податкових пільг інвестиційного характеру і венчурне фінансування [11, с. 12].

Класифікація джерел фінансування інвестиційних проєктів

Джерело	Переваги	Недоліки
Внутрішні джерела фінансування		
Чистий прибуток	Високий ступінь моніторингу, простота залучення, можливість не розкривати комерційну інформацію	Відсутність зовнішнього контролю, заморожування коштів, обмеження обсягів залучення
Здійснені раніше довготермінові фінансові вкладення, термін яких минає у поточному періоді	Високий ступінь моніторингу, простота залучення, відсутні додаткові витрати по оформленню, можливість не розкривати комерційну інформацію	Відсутність контролю зовнішнього, заморожування коштів
Зовнішні джерела фінансування		
Форфейтинг, довготермінові кредити банків,	Суворий зовнішній контроль, можливість великого обсягу залучення	Додаткові витрати щодо оформлення (страхування, оцінка, застава, поручительство), складність та тривалість залучення, боргова залежність, необхідність розкриття комерційної інформації
Інвестиційний лізинг	Одержання засобів виробництва одразу, можливість гнучкого врахування інтересів партнерів, скорочення тривалості інвестиційного циклу, оптимізація податкових платежів	Відсутність досвіду у організації лізингової діяльності, завищене оподаткування імпорту обладнання, слаба нормативно-правова база
Кошти фізичних осіб	Можливість залучення кількох інвесторів. Це дозволяє збільшити обсяг залучених ресурсів та зберегти контроль над підприємством	Обмежене коло інвестиційних проєктів (зокрема житлове будівництво), недосконалий правовий механізм регулювання даного процесу, обмеженість ресурсів фізичних осіб
Іноземні інвестиції	Мінімальні фінансові витрати на оформлення, відносна простота залучення	Обмеженість обсягу, вкладання в галузі із високою оборотністю капіталу, складність залучення у країни із дефіцитом внутрішніх джерел фінансування
Змішані джерела фінансування		
Класичне змішане фінансування	Можливість диверсифікації джерел фінансування	Додаткові витрати щодо залучення ресурсів із різних джерел
Венчурне фінансування	Безоплатність, можливість диверсифікації джерел фінансування	Нестача венчурних інвесторів

Джерело: [11, с. 11]

Змішаний характер інвестиційних податкових пільг базується на тому, що з одного боку, підприємства використовують свій власний прибуток як внутрішні джерела фінансування, а із іншого – сума одержаних податкових пільг є несплаченим податком, отже її можна розглядати як субсидію підприємствам із бюджету.

Важливе значення для фінансування інвестиційних проєктів, зокрема високотехнологічних, має венчурне фінансування. В Україні створено більше 50 венчурних фондів [13], але не всі вони мають ознаки класичних венчурних фондів. Мета створення венчурних фондів на Заході – фінансування ризикових інвестиційних проєктів із використанням податкових переваг. Українці ж венчурне фінансування дуже часто використовують для фінансування традиційних процесів. Одна із головних проблем вітчизняного венчурного фінансування – відсутність можливостей в формуванні достатніх обсягів фінансових ресурсів. Згідно статистики, у США це досягається за допомогою пенсійних фондів, які отримали в 1979 р. право вкладати дуже обмежені частини своїх коштів

в інвестиційні проєкти із підвищеним ступенем ризику. З того часу пенсійні фонди стали найбільш стабільним американським джерелом ризикового капіталу, який забезпечує майже 50 % всіх нових надходжень, чому значною мірою сприяють наявні пільги при оподаткуванні прибутку. Великий розвиток венчурного фінансування в США припадав на період, коли пенсійні фонди почали інвестувати 10 % своїх активів у венчурні фонди [13].

Найбільш характерною особливістю країн Західної Європи у порівнянні зі США – вища питома вага в венчурному бізнесі банківських структур. Зокрема, у Німеччині на частку банків в середині 1990-х р. припадало більше половини усього ризикового капіталу, який працював в країні. Цим частково пояснюють переважну орієнтацію західноєвропейських інвесторів на більш традиційні та менш ризиковані підприємницькі проєкти [13].

За своєю економічною природою венчурний капітал дає можливість покрити розриви між джерелами фінансування інвестиційного проєкту та дешевими джерелами капіталу, що формується на фондовому ринку і у банківському секторі. Щоб

покрити даний розрив, венчурний капітал повинен забезпечити такий рівень рентабельності інвестиційного проекту, який буде достатнім для залучення грошей інвесторів. Доцільно зауважити, що критеріями відбору інвестування коштів венчурного фонду є не тільки сутність проектів та обґрунтованість їх презентації, а ще й репутація й минулі успіхи діяльності підприємства. Отже, інвестиційне забезпечення бізнесу визначає ефективність діяльності підприємства та можливості його розвитку.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, інвестиційний проект – це сукупність поєднаних в одне ціле намірів і практичних дій щодо здійснення інвестиційних вкладень, забезпечення визначених конкретних фінансових, виробничих, економічних та соціальних заходів із метою отримання прибутку. Замовником інвестиційного проекту є суб'єкт інвестиційної діяльності (фізична особа або юридична), що має фінансові кошти і за вимогою підрядчиків надає поручительство про власну платоспроможність: держава, відомство, міністерство, корпорація, асоціація, об'єднання, підприємство, установа чи приватна особа.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент: учеб. курс. Київ : Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. 448 с.
2. Вітлінський В. В., Макаренко В. О. Модель вибору інвестиційного проекту. *Фінанси України*. 2002. № 4. С. 63–68.
3. Герасименко О. В., Карпінський Б. А. Фінансово-інвестиційний словник. Львів : Магнолія Плюс, 2005. 304 с.
4. Держкомстат України. Офіційний веб-сайт. URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 02.08.2022).
5. Інвестиції. Вікіпедія. URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 11.03.2022).
6. Інвестиційний менеджмент / В. М. Гриньова, В. О. Коюда, Т. І. Лепейко та ін.; за заг. ред. В. М. Гриньової. Харків : ВД ІНЖЕК, 2004. 368 с.
7. Мойсеєнко І., Рєвак І., Миськів Г., Чапляк Н. Інвестиційний аналіз : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 276 с.
8. Онищенко В. Необоротні активи підприємства. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/8147-neoborotn-aktiv-pdprimstva> (дата звернення: 10.09.2022).
9. Папп В. Оптимізація розподілу інвестиційних ресурсів та вибір ефективних інвестиційних проектів. *Регіональна економіка*. 2004. № 2. С. 246–255.
10. Про інвестиційну діяльність: Закон України № 1560-XII від 18.09.1991. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 03.05.2022).
11. Стефанович Є. А. Інвестиційні проекти та джерела їх фінансування. *Інвестиції: практика та досвід*. 2010. № 20. С. 8–12. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/20_2010/4.pdf (дата звернення: 10.10.2022).

12. Туріянська М. М. Інвестиційні джерела: монографія. Донецьк : Юго-Восток, 2004. 317 с.
13. Українська асоціація інвестиційного бізнесу. URL: www.uaib.com.ua (дата звернення: 05.04.2022).
14. Федоренко В. Г. Інвестиційний менеджмент: навч. посіб. 2-ге вид., доп. Київ : МАУП, 2001. 280 с.
15. Щукін Б. М. Аналіз інвестиційних проектів: конспект лекцій. Київ : МАУП, 2002. 128 с.

REFERENCES:

1. Blank, I. A. (2001), *Ynvestytsiyni menedzhment [Investment management]*, Elga-N, Nika-Center, Kyiv, Ukraine.
2. Vitlinsky, V. V. and Makarenko, V. O. (2022), Model vyboru investytsiinoho proektu [Investment project selection model], *Finansy Ukrainy*, vol. 4, pp. 63-68.
3. Gerasimenko, O. V. and Karpinskyi, B. A. (2005), *Finansovo-investytsiyni slovnyk [Financial and investment dictionary]*, Magnolia Plus, Lviv, Ukraine.
4. Derzhkomstat Ukrainy [State Committee of Statistics of Ukraine]. Available at: www.ukrstat.gov.ua (accessed 02 August 2022).
5. Investytsii [Investments]. Available at: <http://uk.wikipedia.org/wiki> (accessed 11 March 2022).
6. Hrynyova, V. M., Koyuda, V. O. and Lepeiko T. I. (2004) *Investytsiyni menedzhment [Investment management]*. VD INZhEK, Kharkiv, Ukraine.
7. Moiseyenko I., Revak I., Myskiv H. and Chaplyak N. (2019), *Investytsiyni analiz [Investment analysis]*. LvDUVS, Lviv, Ukraine.
8. Onishchenko V. *Neoborotni aktyvy pidpriemstva [Fixed assets of the enterprise]*. Available at: <https://www.golovbukh.ua/article/8147-neoborotn-aktiv-pdprimstva> (accessed 10 September 2022).
9. Papp V. (2004) *Optymizatsiya rozpodilu investytsiynykh resursiv ta vybir efektyvnykh investytsiynykh proektiv [Optimizing the allocation of investment resources and choosing effective investment projects]*. *Rehionalna ekonomika*, vol. 2, pp. 246–255.
10. Pro investytsiynu diialnist: Zakon Ukrainy № 1560-XII vid 18.09.1991 [Pro investytsiynu diialnist: Zakon Ukrainy No. 1560-XII vid 18.09.1991]. Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (accessed 03 May 2022).
11. Stefanovych E. A. (2022), *Investytsiini proekty ta dzherela yikh finansuvannia [Investment projects and sources of their financing]*. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 20. pp. 8–12. Available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/20_2010/4.pdf (accessed 10 October 2022).
12. Turianska M. M. (2004), *Investytsiini proekty ta dzherela yikh finansuvannia [Investment sources]*. Donetsk: South-East
13. *Ukrainska asotsiatsiia investytsiinoho biznesu [Ukrainian Association of Investment Business]*, available at: www.uaib.com.ua (accessed 05 April 2022).
14. Fedorenko V. G. (2001), *Investytsiyni menedzhment [Investment management]*. Kyiv: MAUP.
15. Shchukin B. M. (2002), *Analiz investytsiynykh proektiv [Analysis of investment projects]*. Kyiv: MAUP.